Εξήγηση του Κεκραγαρίου του α' ήχου εκ της σειράς της λεγομένης "Ναυπλιώτικα"

Μελετώντας χφφ του 18ου αι. συναντά κανείς συχνά μια σειρά Κεκραγαρίων με τον χαρακτηρισμό "Ναυπλιότικα" (sic). Σε άλλα χφφ τα ίδια κεκραγάρια συναντώνται απλώς με τον τίτλο "έτερα σύντομα", επόμενα συνήθως των κλασσικών παλαιών κεκραγαρίων των κεκαλλωπισμένων υπό Παναγιώτου του Νέου Χρυσάφου, και τα οποία υπάρχουν εξηγημένα από τους Γρηγόριο Πρωτοψάλτη και Χουρμούζιο Χαρτοφύλακα με απόδοση της πατρότητας στον Άγιο Ιωάννη τον Δαμασκηνό.

Προσπάθειες μελοποίησης συντομοτέρων κεκραγαρίων έχουμε κι άλλες την ίδια περίοδο. Πέρα από τα αρκετά γνωστά "εκκλησιαστικά" ή "αγιορείτικα" κεκραγάρια, και τα οποία ευρίσκονται εξηγημένα υπό Χουρμουζίου Χαρτοφύλακος, ή την γνωστή σειρά παπαδικών κεκραγαρίων του Μπαλασίου, βρίσκει κανείς στους κώδικες αυτούς κι άλλες σειρές με τον τίτλο "αγιορείτικα" τα οποία, όμως, δεν ταυτίζονται με τα προαναφερθέντα, ή άλλα γνωστά ως "του Αντωνίου" κ.λπ.

Η σειρά των Ναυπλιώτικων Κεκραγαρίων μελοποιείται επί τη βάσει των παλαιών με διατήρηση των βασικών στιχηραρικών θέσεων, ενώ οι παπαδικές θέσεις αντικαθίστανται αρκετά επιτυχημένα, κατά την γνώμη μας, με κατάλληλες στιχηραρικές. Σε κάποια σημεία χρησιμοποιούνται και θέσεις παρμένες από τα οπωσδήποτε παλαιότερα αγιορείτικα κεκραγάρια. Τα Ναυπλιώτικα Κεκραγάρια, συνεπώς, μπορούν μάλλον να χαρακτηριστούν ως στιχηραρικά κεκραγάρια.

Η δομή του κεκραγαρίου του α΄ ήχου είναι η κλασσική δομή του πρώτου 4φώνου του στιχηραρίου. Ως εκ τούτου, στο κεκραγάριο του α' ήχου, του οποίου την εξήγησή μας δημοσιεύουμε στο παρόν άρθρο, υπάρχει και μια σημαντική διαφορά με τα αρχαία κεκραγάρια αλλά και με τα αγιορείτικα ως προς την μορφολογία. Στις φράσεις "εισάκουσόν μου Κύριε" και "ενώπιόν σου" το μέλος πλαγιάζει στον έσω ήχο, κάτι που καταδεικνύει σαφή συμπεριφορά στιχηραρικού α' ήχου. Στα προαναφερθέντα αρχαία και αγιορείτικα κεκραγάρια το μέλος εκτυλίσσεται στον έξω ήχο και τα σχετικά καταβάσματα του μέλους ουδέποτε φτάνουν μέχρι τον πλάγιο. Συνεπώς, η επιλογή του Κε ως βάση της εξηγήσεώς μας ήταν μονόδρομος. Παρόμοιες παρατηρήσεις που καταδεικνύουν στιχηραρική, κατά το μάλλον, μεταχείριση γίνονται και στους υπολοίπους ήχους.

Πρέπει να αναφέρω ότι οι εξηγήσεις των παλαιών κεκραγαρίων παρουσιάζουν αρκετές ιδιομορφίες (σχετιζόμενες μάλλον με την αναμφισβήτητα ισχυρή προφορική παράδοσή τους), οι οποίες ελήφθησαν υπ' όψιν κατά την εξήγηση και του συγκεκριμένου "Ναυπλιώτικου" κεκραγαρίου. Στον α' ήχο, που εξετάζουμε εδώ, υπάρχει αντιστροφή εξηγήσεων στις θέσεις παρακλητικής και πιάσματος με δίφωνη ανάβαση-δίφωνη κατάβαση (βλέπε π.χ. το σημείο "θυσία εσπερινή" των αρχαίων κεκραγαρίων). Αυτό, κατά την γνώμη μας, συμβαίνει διότι τα αρχαία κεκραγάρια, αλλά και τα αγιορείτικα, έχουν κατά βάση παπαδική δομή και οι θέσεις που από κοινου χρησιμοποιούνται σε στιχηράριο και παπαδική εξηγούνται μάλλον με την μεταχείριση της παπαδικής παρά με αυτήν του στιχηραρίου. Επειδή, λοιπόν, είναι σαφές ότι τα Ναυπλιώτικα Κεκραγάρια αποτελούν προσπάθεια συντμήσεως των παλαιών, και επειδή είναι επίσης σαφές ότι τα παλαιά κεκραγάρια, μέσω της παρατηρημένα αμείωτης χρήσεως του Αναστασιματαρίου του

Χρυσάφου σε όλον τον 18ο αι., διατηρούν ζωντανή την παράδοσή τους σίγουρα μέχρι την εποχή που τα Ναυπλιώτικα συντίθενται, θεωρήσαμε σωστότερο μουσικά και ιστορικά να εξηγήσουμε τις κοινές τους θέσεις με τις γνωστές και παραδεδομένες ερμηνείες τους. Το ίδιο συνέβη και με τις κοινές θέσεις (λόγω σαφούς επιρροής) που έχουν και τα Ναυπλιώτικα με τα παλαιότερα αγιορείτικα.

Τέλος, δεν είμαι σε θέση να γνωρίζω από που προέρχεται ή τί σημαίνει ο χαρακτηρισμός "Ναυπλιότικα" (sic). Την περίπτωση τα κεκραγάρια αυτά να αποτελούν μέρος κάποιας τοπικής παράδοσης της περιφήμου Πελοποννησιακής πολίχνης του Ναυπλίου την θεωρούμε μάλλον απίθανη, ενώ πιθανότερο θεωρούμε ότι είναι να προκύπτει από την καταγωγή του μελοποιού. Αν κάποιος αναγνώστης έχει ειδική γνώση του θέματος, τον παρακαλούμε θερμώς να την μοιραστεί μαζί μας με την ανάρτηση κάποιου σχετικού σχολίου.

Στο σημείο αυτό, και για πληρότητα του θέματος, αναρτούμε το κείμενο στην παλαιά σημειογραφία:

Και ιδού η εξήγηση:

Κευραγάριου "Ναυπλιωτικου"

Εξηνής τη την κάτα της ρεωτικής μεβούνα όπου Νακολούου Τορίως.

12 4 Ka

a - 1200 - 2 - 200 - 10 - 200

erelian and an analytical second سيخصفوم يعتوم كشبخ بمخب منت متاوم والمست ий Та ааванайния 10 тынаан ая *ڎڗ؈ڟڂڎڗۅڔڔۺڿڶؾڔۺ*ۮؠڎۼؿڝٚؠۼ؞؞؞؞ Зения и в м сси и инии и инди и индер ч <u> べんざー ボー・ディンデラディシスト 益地</u> о текентест страва в в в в 5 мар almanda de almanda de al cerce appro e e $-\overset{\omega}{\longrightarrow} -\overset{\omega}{\longrightarrow} -\overset{\omega}{\longrightarrow}$ a la a a cataviso i or prior e viro i e le t o o o grantini i i i i i i ra Ke gi

They was no this little.

Notes, independs regist of, cindepends parareprinted to final the desirable poor and interest the desirable new Members in the envergenisms entries inth entries

Тапина афессита.

Typape le Miras, si au llemphier Al.